

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/4433,Otwarcie-wystawy-Represje-wobec-duchowieństwa-slaskiego-w-latach-1939-1956-Katowi.html>
07.04.2026, 03:13

Otwarcie wystawy „Represje wobec duchowieństwa śląskiego w latach 1939-1956” - Katowice, 19 marca 2010

19.03.2010

Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Katowicach oraz Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Katowicach w ramach obchodów Roku Kapłańskiego zapraszają na wystawę „Represje wobec duchowieństwa śląskiego w latach 1939-1956”, która otwarta została 19 marca 2010 r. w Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego (kościół dolny) przy ul. Pięknej 8 w Katowicach. Wystawę można oglądać w tym miejscu jako ekspozycję stałą.

O wystawie:

W XX wieku Kościół w Polsce doświadczył różnych form represji zarówno ze strony totalitaryzmu hitlerowskiego, jak i komunistycznego. Również kapłani śląscy, młodej, bo utworzonej w 1925 roku, diecezji katowickiej stanęli w obliczu najtrudniejszej próby. Wybuch wojny stał się początkiem długiego okresu prześladowań Kościoła. Wielu zapłaciło wtedy najwyższą cenę - oddało swe życie.

W przeddzień rozpoczęcia II wojny światowej diecezja katowicka liczyła 489 księży. Prześladowania, jakie spotkały duchowieństwo w czasie wojny i okupacji, spowodowały spustoszenie w szeregach śląskich kapłanów; 157 księży zostało dotkniętych różnego rodzaju represjami, w których wyniku ponad jedna trzecia spośród nich poniosła śmierć. Księżę aresztowano, więziono, wielu wysiedlono z parafii czy zmuszono do opuszczenia diecezji. Tak stało się również w przypadku katowickich biskupów, od 1941 roku przebywających na wygnaniu. (...) Powojenna rzeczywistość nie uwolniła Kościoła od prześladowań. Wprawdzie komuniści w pierwszym okresie starali się utrzymać poprawne stosunki z duchowieństwem, ale po ugruntowaniu władzy nasilono z nimi walkę. W niektórych przypadkach represje dotknęły duchownych, wcześniej już prześladowanych przez hitlerowców. (...) Stopniowo nasilała się fala różnego rodzaju represji: począwszy od rozmów ostrzegawczych poprzez rewizje nocne, aż do aresztowań i długoletniego więzienia, niejednokrotnie bez wyroku. Kapłanów oskarżano o udział w nielegalnych organizacjach, rozpowszechnianie fałszywych wiadomości mogących szkodzić władzy ludowej. (...) Zamknięcie wystawy cenzurą 1956 roku nie oznacza jednak, że wówczas zaprzestano szykan i walki z duchowieństwem. Zmieniono jedynie jej formę.

Na wystawie, oprócz unikalnych zdjęć archiwalnych i pamiątek osobistych z wielu zbiorów prywatnych, muzeów i archiwów, można również zobaczyć dokumenty władz państwowych, sądowych i aparatu bezpieczeństwa. (...) Autorzy wystawy starają się pokazać powody, a także skalę oraz rodzaje prześladowań, jakie dotknęły wielu księży pochodzących z diecezji katowickiej lub działających na jej terenie. Zaprezentowano również sylwetki niektórych zakonników z terenu Górnego Śląska.

Komisarze wystawy i autorzy scenariusza:

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

foto #1

foto #2

foto #3